

ברכות ב. (המשנה) עד ג. (ש) (4)

ביאורי מושגים

מחוסר כפרה - זב, זבה, מצורע ויולדת לא מסיימת את טומאתם עד שיביאו את קרבנם.
טהרת אדם טמא - ישנם שלושה שלבים משמעותיים לטהרת טמא:
 1. הטבילה - עם הטבילה האדם מפסיק לטמא את מה שבו הוא נוגע. הוא מטמא רק תרומה וקודש - אדם זה מותר באכילת מעשר שני.
 2. צאת הכוכבים - האדם לא מטמא כלום ומותר בתרומה. אם הוא מחוסר כפרה הוא עדיין אסור בקדשים.
 3. הבאת הקרבן - מחוסר כיפורים שהביא את קרבנו נטהר סופית.

מניין שהלילה מתחיל בצאת הכוכבים:
 שנאמר: 'זוהיה לנו הלילה למשמר והיום למלאכה';
 ונאמר: 'ואנחנו עושים במלאכה... מעלות השחר עד צאת הכוכבים'.

הזמן שבו הכהנים נכנסים לאכול בתרומתן: **צאת הכוכבים**.

שאלה: מדוע נקטה המשנה את הזמן של הכהנים ולא את הזמן של צאת הכוכבים.
תשובה: כדי לחדש שכהנים מותרים בצאת הכוכבים גם אם הם מחוסרי כפרה (עיין בביאור מושגים).

משנה

זמן קריאת שמע של ערבית:

מ: שעה בה נכנסים הכהנים לאכול בתרומתן.
עד: ר' אליעזר: סוף השליש הראשון של הלילה.
חכמים: חצות.
ר' גמליאל: עלות השחר.
ר' גמליאל: עקרונית חכמים מודים שהזמן הוא עד עלות השחר.
 חכמים הגבילו את הזמן לחצות מחשש לתקלה (אותה תקנה ניתקנה גם לגבי הקטר חלבים ואברים ולגבי הנאכלים ליום אחד שעקרונית זמנם כל הלילה).

הדעות השונות לגבי זמן קריאת שמע

הדעות לגבי זמן התחלת קריאת שמע:

זמנים התלויים בטבע - 'בשכבך' - הזמן שבו העולם מחשיך

1. ר"א: כשקדש היום בערבי שבתות - שקיעת החמה.
 2. ר"מ (1): כשהכהנים טובלים לאכול בתרומתן - סמוך מאוד לצה"כ.
 3. המשנה: כשהכהנים נכנסים לאכול בתרומה - צה"כ.

זמנים התלויים באנשים - בשכבך - הזמן בו אנשים הולכים לישון

4. ר"מ (2): משעה שאנשים נכנסים לאכול בערב שבת.
 5. ר' חנינא: משעה שהעני נכנס לאכול.
 6. ר' אחאי: משעה שאנשים נכנסים לאכול את סעודתם.

דעה נוספת לגבי זמן סיום קריאת שמע:
 עד שהעניים גומרים את סעודתם (זמן התלוי באנשים)

ר"מ סבר שבין השמשות הוא כהרף עין.
 לכן זמן הטבילה (שחייב להיות לפני בין השמשות) הינו סמוך מאוד לצאת הרוריה.